

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Indicir nefrancato nu se pri-
mușc. — Manuscrispe nu se
retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
ZBORI de ANUNȚURI:
la Viena: la N. Dukas Nachr.
Dr. Augenthaler & Emerice Los-
ter, Ruzsich Schalk. A. Op-
pelt Nachr. Anton Oppolik.
la Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Lepold (VII Erzsébet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
1 oră garmond pe o coloană
10 bani pentru o publicare. —
Publicări mai dese după tari-
fă și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

A N U L L X V.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 or., pe șase luni
12 or., pe trei luni 6 or.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră în toate ofi-
ciile poștale din țintu și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața nr. 30.
Târgul Inului Nr. 30. etraiu
I.: Pe un an 20 or., pe șase
luni 10 or., pe trei luni 5 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 or., pe 6 luni 12 or., pe trei
luni 6 corôna. — Un esemplar
10 bani. — Așât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 90.

Brașov, Miercuri-Joi 25 Aprilie (8 Mai).

1902.

Brașov, 7 Mai st. n.

Dăm loc mai jos unui articol, ce l'am primit dela distinsul bărbat politic și mult prețuit amic al nostru Dr. Alexandru Mocsonyi.

În acest articol d-sa se pronunță cu privire la așa numitul „curent nou“, despre care s'a vorbit în coloanele diarului nostru în mai multe rânduri.

Deși nu ne puteam aștepta ca un bărbat cu trecutul d-lui Mocsonyi să aibă alte păreri și s'ajungă la alte concluziuni, decât cele cuprinse în espunerile sale de mai jos, totuși ne cauzază o adevărată mulțumire vedând cu câtă pătrundere a situațiunii poporului nostru și cu câtă tăria sufletescă d-sa ține sus stindardul naționalității române și principiul solidarității naționale. În care, după-cum cu drept cuvânt dice, residă întreaga noastră putere națională.

Etă articolul:

Curentul nou.

Deși a provocat o discuțiune destul de viuă în presa noastră, nu am atribuit acestui curent nou o importanță mai deosebită, fiind-că credeam, că în urmă tot ce va pierde în nisip. Dér, după-ce acest curent amenință a lua o formă mai serioasă, ar fi pôte o întrelăsare de datorință, decât nu ași lua și eu cuvântul în materie acésta, căci — cred eu — fie-care este dator, decât are nedumeriri serioase în materie de acésta mișcare, să le espună cu deplină sinceritate.

În acest stadiu al discuțiunii, cu greu se mai pôte spune ceva nou. Dér nici nu sunt condus de ambițiunea acésta, din contră, intențiunea mea este a resuma scurt și concis momentele esențiale ale acestei discuțiunii, ca fie-care să-și pôta forma o judecată clară și obiectivă despre firea adevărată și consecvențele acestei mișcări. Înțelepăta sentență: „Quid quid agis prudenter agas, et respice finem“ are să fie luată — cred eu — în considerare în cazul acesta, mai ales, că — precum, durere, avem deja cuvânt a ne plânge — nu o am ținut tot-deuna în vedere.

De abia a trecut un deceniu dela acea „mare epocă“ când a ajuns politica noastră națională — în ciuda advertimențelor celor mai seriose — pe căi aventurișe și a suferit o deraliare fatală. Espedițiua memorandistă nu a succés. Fiasco-ul a fost complet. După era iluziunilor a urmat cea a decepțiunilor amare, după în-sufletirea cea mare a urmat depresiuena generală. Armonia internă a partidului național a fost turburată prin disonanțe stridente, libertatea de acțiune a partidului a fost încătușată prin ordonanțe anticonstituționale, conștiința de sine morală a poporului a fost umilită, ba chiar partidul a fost din partea autorităților declarat de desființat; din baneruta politică, la care a dus espedițiunea acésta aventurișă, numai un singur lucru a putut fi salvat: **principiul solidarității.**

Întu adevăr, poporul român a trecut atunci prin o școlă politică aspră și cu toate aceste mă tem, că a plătit de gēba greii bani de școlă. De abia a trecut — precum am đis — dela acel desastru un deceniu, și deja se pornesce în mijlocul

nostru éráși un curent, care — decât nu va fi înfrēnat la timp — va duce politica națională la o nouă deraliare și va provoca o nouă crisă grea asupra partidului național, căci — ca și mișcarea de acum de ce an — pornesce și acésta din o apre-
ciare pe deplin greșită a situațiunii și prin urmare pôte aduce cu sine și acésta mișcare, ca și aceea, numai consecvențe fatale.

Ceea-ce trebuie să ne bată la ochi înainte de toate în mișcarea acésta, este contrastul flagrant între lozincele cu cari se pune în curgere acésta mișcare și între propunerile concrete, la cari se reduce acésta mișcare. Ni-se strigă: „Noi nu putem sta loculii și aștepta până ce-i va plăcea guvernului să retragă ordonanțele sale neconstituționale de dragul ochilor noștri, noi trebuie să dăm înainte! Noi trebuie să ne creăm o situație, care prin forța majoră va constringe guvernul să recunoscă drepturile noastre naționale. Partidul național trebuie reorganizat și consolidat, trebuie să-și recâștige libertatea de acțiune, trebuie să între în acțiune...“ aceste și alte d'aceste ni-se strigă. Dér ce vedem? Sub însufletita comandă de luptă „înainte!“ ni-se recomandă retragerea pe întreaga linie. Revendicarea drepturilor naționale se schimbă într'o renunțare la aceste drepturi, reorganizarea și consolidarea partidului național se schimbă în descompunerea lui. Și acest ciudat contrast între intențiune și executare, caracterisază mai bine neclaritatea acestei întregi mișcări.

Pentru noi nu se presentă astăzi alternativa așa: „A sta loculii séu a da înainte“, precum susțin în mod greșit reprezentanții acestei mișcări, ci în realitate ni-se presentă alternativa ast-fel: A persista séu a da îndărēt! După părerea mea avem astăzi numai una de ales: **Séu să susținem constant și bărbătesce pozițiunea noastră principiară a rezistenței pasive — ultima noastră poziție constituțională legală, — séu să părăsim, de dragul închipuirii unei politici naționale mai eficace, și acésta ultimă poziție, renunțând prin acésta deja în principiu tot-odată și la o politică națională peste tot.** Și decât ar mai fi putut exista în privința acésta ore-cari nedumeriri, apoi principiile și propunerile, pe cari le auđim tocmai dela reprezentanții acestei mișcări, ar trebui să ne respire aceste nedumeriri până la ultimele lor resturi.

De fapt, decât părăsim odată pozițiunea noastră principiară — precum ni-se recomandă din partea acésta — și ne aședăm pe terenul pieđiș al oportunismului, a căru stea conducătoare o constituie „acomodarea“, am și renunțat deja cu acésta în principiu la politica națională.

„...dece e a ne pune — precum se dice în o mult ventilată scrisóre — întu toate pe basa legilor esistente...“, ca să luăm o armă puternică din mâna acelora, cari au deosebit interes a ne presenta ca dușmani ai patriei“, atunci nu există pe terenul pieđiș, ce ni-l desemnază aceste tese, decât un singur punct de stare și odihnă: **Abdicațiua națională.** Chiar și decât auto-
rității acéstei scrisosi nu merge încă așa de parte, ci dorește din partea sa numai ștergerea revendicațiunilor de drept public din programul național, este acésta cu desăvârșire arbitrar, căci de bănuelile, la cari se referesce, pôte scăpa numai în

acel cas, decât se declară pe față și fără rezervă aderent al **patriotismului oficial.** Încercarea sa de a se opri la mijlocul povârnișului, însemnă deci numai că nu și-a gândit până la sfârșit gândul propriu, nu împiedecă însă — precum vedem — pe un alt reprezentant al revizuirii programului să supună toate punctele de program unei revizuirii și modificării din punctul de vedere al „acomodării“, ba tot-odată să dorască, ca afară de acésta, să se ieie în considerare în program „și vederile actualilor bărbai de stat ungari“. Și decât acésta propunere de întregire pare și mai ciudată, decât prima propunere, totuși îi revine cel puțin meritul consecvenței cu care o idee greșită se duce pe sine cu necesitate logică la absurd. Este dór clar, că decât voim „să acomodăm“ programul național întu toate „legilor esistente“, dintre cari nu puține — după cum se scie — au găurit așa đisa lege de naționalității ca pe o tablă de tir, decât „vom lua în considerare în acest program și vederile actualilor bărbai de stat“, după a căroră părere — după cum se scie — nu există în Ungaria o cestiune de naționalități și executarea așa đisei legi de naționalității se consideră ca incompatibilă cu propriul ei spirit și decât peste toate aceste mai voim să evităm la stabilirea programului încă și suspiciunările obligate ale adversarilor noștri, — trebuie să renunțăm peste tot la un program național.

În trecēt fie đis, că ambele tese sus citate sunt deja în sine greșite. Prima involvă chiar o contradicție în adjecto, căci este imposibil ca programe politice, cari — precum se scie — în părțile lor esențiale tind tocmai la modificarea legilor esistente, să pôta corespunde chiar acestor legi. Ér la cas, că autorul nu s'a esprimat tocmai fericit și a voit să dică numai, că postulatele programului național trebuie realizate pe teren legal, în acel cas a trecut cu vederea, că acest principiu al **legalității formale** este pus deja în fruntea programului, fără a atinge însă conținutul material al aceluia, deci nici nu pôte fi folosit ca argument pentru o eventuală modificare a conținutului.

Este însă greșită și tesa a doua, decât aserțiunea, că noi vom reuși prin proiectata reducere a programului național să smulgem din mâna adversarilor o armă puternică, arma suspiciunării. Tocmai contrarul se întâmplă, căci prin ștergerea unui punct din program pe **acést motiv**, am admite chiar noi ulterior îndreptățirea unor astfel de învinuiri nefundate, și prin urmare nu numai că nu am lua adversarilor arma din mână, ci le-am îndesa chiar în mână sulița omoritoare, ca apoi noi înșine să ne putem arunca în ea cu pieptul desfăcut.

Aceste însă — precum am đis — numai în trecēt! Ceea-ce voim să scótem la ivelă aici este, că — precum am văđut — tocmai principiile și propunerile reprezentanților acestei mișcări, demonstră ad oculos, că decât părăsim odată punctul de vedere principiar al rezistenței pasive, nu mai există pentru noi pe terenul pieđiș al acomodării alt punct de stare și odihnă, decât **abdicațiua națională.** Căci, séu acceptăm noi principiile și propunerile aceste și atunci nu pôte fi vorba de **program național**, séu ținem la un program național și atunci trebuie să respin-

gem cu totul a limine aceste principii și propunerii. Tertium non datur!

Să mergem însă mai departe și să întrebăm: De ce să părăsim noi pozițiunea principiară a rezistenței pasive — acésta ultimă poziție legală constituțională pentru noi — și de ce să ne aședăm pe terenul pieđiș al oportunismului? Ni-se răspunde: „**Ca să inaugurăm o politică națională mai eficace.**“

Eu consider acésta de cea mai deșertă **ilusie**, de care se pôte lăsa răpit astăzi peste tot încă cineva dintre noi.

Să privim deci cestiunea acésta ceva mai de aproape.

„...dece este vorba a începe o acțiune politică, cu ore-cari sorți de isbândă, primul lucru, ce se impune, este o revizuire resp. modificare a programului din 1881“. Acésta este tesa înțroductivă și fundamentală, pe care se construiesc toate celelalte espunerii ale scrisorii amintite. Ei bine, eu cred, că deja acésta primă tesa tradéză o apreciere cu desăvârșire falsă a situațiunii, căci cine apreciează corect situațiunea, trebuie să recunoscă, că **astăzi la noi nici vorbă nu pôte fi de „o acțiune politică cu ore-cari sorți de isbândă.“**

Pe lângă tot pondul, ce sunt de altfel obișnuit a atribui cuvintelor autorului de toți stimat al citatelor tese, trebuie să declar în acest cas cu totă francheța, că decât cine-va mi-ar fi povestit, că încurând are să se arunce spre lună într'un tun de grindină, i-a-și fi cređut acésta mai curând pe cuvânt, decât decât stimatul nostru autor ne povesteste despre începutul „unei acțiunii politice cu ore-cari sorți de isbândă“. Între împrejurările actuale nici în vis nu se pôte gândi la așa ceva. Care, chiar și din cei mai fervenți reprezentanți ai acestui curent, ar cuteza să ia angajamentul de-a realiza măcar și numai cel mai modest postulat național prin o acțiune politică ore-care!? De sigur nici unul! Ba primul, care grăbesce să ne dumerescă, că „realizarea postulatelor politice din progrm (redus deja după receta d-sale) pôte futărđia încă un timp ore-care“, nu este altul, decât chiar însuși acela, care ne vorbesce despre „începerea unei acțiunii politice cu ore-cari sorți de isbândă“. O astfel de afirmațiune, care se negă pe sine însăși, nu pôte avé o valóre mai mare, decât d. e. un cambiu fără scadență și semnătură. Nu este deci de mirat, decât alt reprezentant al revizuirii programului este deja mai precaut și nu ne mai vorbesce despre „o acțiune cu ore-cari sorți de isbândă“, ci numai despre „crearea condițiunilor insibilității unui compromis“. Dér în fața intranșigenței rigide, pe care o profesază astăzi guvernul, parlamentul și pressa, decât întréga opinie publică șovinistă în toate manifestațiunile sale într'un mod clar și hotărīt, care exclude ori-ce îndoială, nu va se dică acésta a visa cu ochii deschiși?! Și cel ce se lasă răpit de-o astfel de ilusie deșertă, imi reamintesce forțe viu pe Țiganul, care, făcându-și pregătirile pentru nunta sa cu fata de crai, la întrebarea, decât e căsătorita acésta deja lucru hotărīt, a dat răspunsul încređut: De jumătate da, căci eu m'am hotărīt deja a lua de nevastă pe fata de crai.

Ori avem, pôte, să înțelegem sub „acțiunea, ce are să se începă cu ore-cari sorți de isbândă“ chiar o acțiune parla-

mentară eficace cu prospecte de succes?! Căci — *mirabile dictu* — și despre așa ceva ne vorbesc reprezentanții mișcării acesteia. Ei, dăr a crede serios o astfel de imposibilitate — așa făcând — palpabilă. S'ar pute ierta numai unuia, care tocmai a căzut din ceri, dăr nu unuia, care are măcar și numai cea mai palidă idee despre libertatea alegerilor în Ungaria și despre spiritul, care predomină astăzi parlamentul. „Alegerile la comandă libere“ din Ungaria constituie dăr un pendent demn la libertatea din Rusia, întru cât exclamațiunea cunoscută a Cazacului: „Libertatea noastră este atât de mare, încât — decât poruncesce Țarul — facem republică!“ se potrivește în variantă corespunzătoare și la noi, căci și noi putem exclama cu mândrie: „Libertatea noastră electorală este atât de mare, încât — decât poruncesce ministrul-prezident — pot fi aleși chiar și Români în dietă!“ Și se mai vorbesc de-o acțiune parlamentară! Ce amăgire! Deja simpla abordare a cestiunii: activitate sau pasivitate, tradă o apreciere de tot falsă a situațiunii. Cestiunea nu se impune astfel, ci în realitate e: Putem noi de prezent urma încă și o altă politică, decât politica de pasivitate? Intrebarea aceasta ărași nu mai este o întrebare pentru aceia, cari nu au durmit în timpul luptelor electorale din Ungaria și pricep adevăratul rost al pasivității noastre.

Pasivitatea decretată prin conclusele conferențelor noastre nu este în ființa sa alt ceva, decât *constatarea solemnă a imposibilității faptice de-a pute participa chiar și cu cei mai neînsemnați „sorți de izbândă“ la alegerile dietale.*

„Conferența (din anul 1892) constată, că poporul român, care la ultimele alegeri dietale (adeacă din 1887) s'a putut valida liber numai într'un singur cerc electoral, este scos de facto din cadrul constituționalismului prin legile electorale, precum și prin practica constituțională electorală și este condamnat pe terenul luptelor constituționale de partid la *pasivitate involuntară*“.

Prin urmare nu din principiu, nu cu tendințe contrare statului — cum ni-o însinuă cu nedreptul adversarii — ci involuntar sub sila neînăturabilă a imposibilității faptice de-a participa la alegerile dietale — silă impusă de regimul dominant — s'a decretat pasivitatea.

Și cu toate aceste se crede, că este suficient, ca noi să decretăm — fie chiar prin o conferență convocată în toate formele legale — activitatea parlamentară, ca să se facă imposibilul posibil? Ar pute crede chiar și cel mai zelos activist într'o astfel de vrăjitorie?! Și decât ar crede așa ceva, nu ar deveni victima celei mai crude iluzii?!

Dăr să presupunem chiar imposibilul ca posibil, să presupunem, că ar reuși și vre-o câți-va deputați naționali opoziționali — în ciuda comădei de sus — să între în dietă, întreb: Quid tunc? Ei bine, eventual vom pute admira pe acești bărbați „harnici“, cari s'ar opune unei întregi armate, ca să-i închidă calea, căci au deja un exemplu prăspăt înaintea lor și știu, că armata aceasta îi va călca la pământ și va trece înainte peste ei; dăr a vorbi la un astfel de spectacol tragi-comic despre „o acțiune politică cu ore-cari sorți de izbândă“ sau chiar și numai despre „o apărare a cauzei sfinte în fața lumii“ ar fi — cred eu — o ironie amară.

Este deci o pură iluzie chiar și a gândi numai, între împrejurările de astăzi, la altă politică națională eficace, decât la cea a rezistenței pasive; e o pură iluzie a vorbi astăzi despre începerea unei „acțiuni politice cu ore-cari sorți de izbândă“; este o pură iluzie a crede, că depinde dela bunul nostru plac a abandona tactica de luptă a pasivității și a inaugura tactica activității parlamentare; este o pură iluzie, decât se speră a pute smulge din mâna adversarilor arma suspunării obligate prin parțiala sau totala modificare a programului național, și este pură iluzie,

decă se crede, că pe terenul pieziș al oportunistului te poți opri la calea jumătate.

Și ce bufoneria involuntară, ce autoironie zace în momentul, când tocmai aceia, cari se preumblă în regiunile aeriane ale unor iluziuni deșerte de felul acesta, ne advertizează cu gravitate, că se ne „facem séma cu exigențele unei politici mai realiste, care ne promite mai bune rezultate efective.“

Va să dăcă de dragul unor astfel de iluziuni deșerte să supunem programul național unei modifiării și încă unei modifiării după puncte de vedere și principii, cari, consecvent aplicate, esclud cu totul programul național? Și acesta ar însemna „politică realistă!“ Crădă acesta cui îi place, eu nu o cred!

Nu! Pe cât de puțin poate fi astăzi vorba despre o „acțiune politică cu ore-cari sorți de izbândă“, pe atât de puțin poate fi vorba astăzi de o modificare a programului național. Ori-ce păreri individuale ar avea unul sau altul despre program, considere în deosebi — ca să aduc numai cel mai apropiat exemplu — autonomia Transilvaniei — precum o fac unii — ca o parte constitutivă indispensabilă a programului național, ori considere — cum o fac alții — introducerea acestui postulat în program drept o greșală politică, ori în fine considere — cum o fac ărași alții — acest punct de program ca un eventual obiect de recompensațiune..., toate aceste sunt cestiuni, cari de-abia atunci s'ar pute discuta, când va fi sosit odată timpul pentru o revedere sau modificare a programului. Astăzi ne lipsesc toate condițiunile reale pentru asta, și a modifica un program de partid pe baza unor pure iluziuni, poate fi ori și ce, numai politică reală nu!

De prezent nu există nici un motiv, pe care s'ar păre îndreptătită o modificare a programului național, din contră, de prezent, i-se pune chiar o pedecă neînăturabilă în cale. Astăzi, când se află în o stare de *ex lex*, când prin ordonanțe anticonstituționale ni-se denegă întrunirea conferenței partidului, — singurul for competent pentru o astfel de modificare — *nici măcar cugeta nu se poate la modificarea programului, fără ca să premărgă desființarea actualei noastre organizări politice*, a cărei reconstruire însă — decât nu se va întâmpla o minune, — ar fi chiar un lucru imposibil. La tot cazul ar fi un experiment de tot ciudat, decât noi — imitând pe orbul Samson — am clătina înși-ne columnele templului organizațiunii noastre actuale politice, ca bolta aceea să se năruiească peste capetele noastre și apoi noi, eșind de sub ruine, să încercăm pe aceste ruine ale partidului național reorganizarea noastră politică. Un astfel de experiment poate avea numai un singur rezultat sigur: *Descompunerea noastră națională politică*. Și la rezultatul acesta am avea să ne așteptăm atât în cazul când am contempla reorganizarea noastră politică pe baza națională, precum se propune din o parte, cât și în cazul, când am șterge simplamente dintre cei vii partidul național, ca din cenușă-i să răsără, asemenea unui Phoenix, un partid internațional, precum ni-se propune din altă parte. În cazul prim — firesce — va împedea guvernul opera reconstruirii din același motiv și cu aceleași mijloce, precum a încătușat de prezent libertatea de acțiune a partidului național, în celălalt caz însă am îndeplini noi înșine opera descompunerii noastre naționale politice, care operă de descompunere nu sunt în stare să o realizeze contrarii noștri cu totă puterea statului, ce o au în mână. Căci — se nu ne amăgim noi înși-ne — un partid național sub steag internațional, fără basă națională și fără caracter național, nu numai la aparență, ci și în realitate nu ar mai fi partid național. Fără partid național însă, nu există politică națională, ceea-ce țin și la ocaziunea aceasta a accentua cu tot dinadinsul.

Astfel iese caracterul destructiv al acestei mișcări tot mai evident la ivelă. *De dragul unei închipuirii de a inaugura o politică națională mai eficace decât rezistența pasivă, am avea să sacrificăm în*

înle de toate programul nostru național, în urmarea acesteia să sacrificăm însuși partidul național și, în fine, să renunțăm totodată și la o politică națională peste tot.

Astfel vedem și de astă-dată ce efect pustiitor poate avea o mișcare politică, decât, deși inițiată cu cea mai bună intențiune, isvorește din sorgința tulbură a aprecierii false a situațiunii și decât inițiatorii nu sunt pe deplin în curat cu toate consecvențele proprii lor mișcări.

Astfel vedem, că stăm — precum am accentuat-o mai sus — în fața alternativei: sau să ținem constant și bărbătesce la pozițiunea principiară a rezistenței pasive, sau abandonăm acest punct de vedere de dragul închipuirii unei politici mai eficace și atunci să renunțăm totodată și la o politică națională peste tot.

De sigur este o situațiune politică foarte supărătoare a fi condamnat cu mâinile și picioarele legate la rezistența pasivă, ceea-ce resimțim cu toții și psihologicesc este de înțeles boldul a căuta scăparea din situația acesta siluită. Ar fi însă o greșală politică fatală, decât noi, în credința de a scăpa din această situația silnică, am abandona și ultima noastră poziție legală constituțională a defensivei naționale.

În faza actuală a luptelor noastre politice, lupta decisivă politică are să se învârtă în jurul întrebării: *Avem noi Românii în Ungaria constituțională dreptul constituțional a-ne organiza ca partid politic, ca să ne validăm între marginile legii ca factor politic?* Da sau nu? Aceasta este pentru noi astăzi prima, cea mai importantă și mai actuală întrebare, căci în tendința, ca și poporul român să se valideze în patria sa ca factor politic, *culminează* întreaga noastră politică națională, și dreptul organizației politice de partid pe baza legală și cu caracter național constituie tocmai *conditio sine qua non* a întregii noastre politici naționale. Și acum să renunțăm noi înșine de bună voie la acest drept constituțional incontestabil și indispensabil al nostru — pe care numai atunci i-l vom pute recăștiga, decât ținem neclintiti la el — dăc să renunțăm noi înșine de bunăvoie, fiind-că puterea statului ne contestă și confiscă în mod anticonstituțional chiar și acest drept elementar constituțional și fiind-că reprezentanții noului curent ne învață în mod părintesc, că guvernul nu va revoca dără de dragul ochilor noștri aceste ordonanțe anticonstituționale?!

Nu ar însemna acesta a capitula în lupta noastră constituțională înaintea spiritului anticonstituțional? Și o astfel de capitulare să fie o politică mai eficace, decât perseverarea constantă în dreptul nostru incontestabil și persistarea constantă în rezistența pasivă, această ultimă poziție legală-constituțională a defensivei noastre naționale?!

Vedem deci, că pentru noi nu este și nu poate fi astăzi o politică națională mai eficace, decât politica rezistenței pasive, care — firesce — între actualele împrejurări are să se restrângă la neclintit constantă ținere la principiile politicei noastre naționale. Și această înaltă însemnătate a acestei rezistențe pasive în lupta noastră pentru existența națională iese și mai clar la ivelă, decât considerăm, că *întreaga noastră putere residă în principiul solidarității naționale*. Acest principiu al solidarității, care se exprimă prin dogma, că singur conferența națională este competentă a aduce concluse obligătoare în politica națională, s'ar sparge însă în momentul, în care noi am abandona poziția principiară a rezistenței pasive.

Decă aceste sunt adevărate și eu nu cred, că aceste s'ar pute contesta cu drept, este clar, că ori-cine, care între împrejurările grele de-acum ar ridica mâna ca să spargă solidaritatea noastră națională, ar lua asupra-și o grea răspundere morală. Dăr tocmai pe acest motiv cred și sper eu, că nu se va afla nici unul, nici chiar între cei mai zeloși reprezentanți ai curentului nou, care, decât pricepe și ia la

inimă toate aceste, ar fi capabil de un astfel de sacrilegiu.

Adevărat că politica rezistenței pasive nu este prea atrăgătoare, nu oferă prospecte nemijlocite de rezultate, ci reclamă din contra dela fiecare singuratic și dela noi toți împreună multă și mare abnegațiune. Rădele luptei noastre nu le vom mai gusta noi, ci de abia generațiunile ce urmază, dăr și aceste numai la cas, decât noi chiar și în timpuri atât de grele, cum sunt cele de astăzi, ne vom sci afirma la înălțimea situațiunii.

Negreșit, noi nu putem sci, că ore găsi-vor diferențele naționale din Ungaria o aplanare pacinică sau nu? Două lucruri sunt însă certe. 1. Că o aplanare pacinică a diferențelor naționale se poate cugeta numai pe basă constituțională. 2. Că realizarea unei astfel de aplanări nu depinde dela noi, ori cât de mult am tinde la ea din tot sufletul și cu toate că întreaga noastră politică națională este îndreptată strict luat spre acest scop, ci realizarea unei astfel de aplanări depinde numai și numai dela guvern.

Decă prevedința a rezervat Ungariei fericirea, ca puterea statului să ajungă în mâni de bărbați de stat, cari în conștiința mării responsabilități pentru viitorul țării, au înțelepciunea, autoritatea și energia recerută, ca încă în ceasul al 11-lea să schimbe cursul nații statului, chiar și în contra curentului șovinist pe cât de puternic, pe atât de periculos, ca să inaugureze în mod serios și sincer o politică a aplanării pacinice a diferențelor naționale, o politică a aplanării, care caută să unescă armonie și intim postulatele unității de stat a Ungariei cu condițiile de existență națională a popoarelor ei, atunci un astfel de guvern nu numai că va considera drept prima sa datorință a restitui și pentru poporul român starea constituțională, basă indispensabilă a unei aplanări pacinice, ci va crea și toate acele condiții, cari fac cu putință o politică de activitate, de-o potrivă binecuvântată pentru poporul nostru și pentru patrie.

Și în acest cas — dăr numai în acesta — pierde în mod firesc politica noastră de rezistență rostul său.

Dăr până când nu își schimbă puterea statului direcțiunea, până când se continuă nefasta politică de stat de astăzi, până atunci se reduc toate veleitățile activiste din partea noastră la simple simăgiri.

În lupta grea pentru existența națională periclitată a poporului român, este rezistența pasivă nu numai ultima noastră armă legal constituțională, ci este și reduta noastră inespugnabilă din care — afară de slăbiciunea noastră proprie — nu ne poate scoate nici o putere pământă și din care — fără de-a părăsi terenul legal nici cât un fir de păr și fără de-a sacrifica nici o iotă din principiile noastre — putem privi cu conștiința liniștită a datorinței împlinite în viitor, ori și ce ne-ar aduce acesta!

A ține la rezistența pasivă nu însemnă deci „a nu face nimic“, „inertie“ etc. precum ne reproșează activiștii, ci însemnă a *persista constant și conștient de datorie la postul său*, ba însemnă *salvarea politice naționale*. Er losinca activității între împrejurările de astăzi nu însemnă nimic alta, decât *capitularea înaintea spiritului anticonstituțional, anarhia în șirele partidului național și renunțarea la politica națională*.

Alegerea — cred eu — nu e grea. Fie-care își poate deci forma o judecată clară și obiectivă despre adevărate esență și consecvențele noului curent în simul partidului național. Fie-care trebuie să vadă după toate aceste, că astăzi nu putem face cauzei naționale un serviciu mai bun, decât decât *ținem constant și bărbătesc la pozițiunea noastră principiară a rezistenței pasive și că adversarilor nu putem face astăzi un serviciu mai bun, decât decât am abandonat punctul de vedere principiar al rezistenței pasive*.

Să dezvoltăm deci pe toate terenurile, ce ne mai stau deschise, cea mai intensivă

SCIRILE DILEI.

— 24 Aprilie v.

„Candidați de martiri naționali“. Sub acest titlu diarul „E-s“ scrie un articol satiric la adresa deputaților Lutz Korodi și Ljubomir Pavlovic, cărora procurorul din Tergu-Mureșului și cel din Seghedin a cerut să li-se suspendeze imunitatea. Cel dintâiu a comis „crima agitației“ prin presă și anume, după cum spune organul koșutist, „a ațîțat pe Români(?) la revștire“, ér al doilea cu ocaziunea alegerile a desfășurat stégul sêrbesc și i-a îndemnat pe Sêrbî la luptă contra Maghiarilor. „E-s“ fi ia pe cei doi deputați peste picior, după cum indică deja titlul articolului. Așa tratéză pressa unгурescă cestiunea cea mai ardentă politică, cestiunea naționalităților — cu persiflări.

In congregația comitatului Timiș ținută la 5 Maiu parochul român I. Peppa din Buzias, a interpelat pe fișpanul Molnar asupra unei expectorări a lui Emeric Vargies făcută în congregația de tómnă relativ la preoții români. D-l Vargies a đis, că decă în fie-care an ar fi alegeri de deputați, preoții români ar umbla cu reverenđi de mătasă și ghețe de lac. Fișpanul dá cuvêntul lui Vargies, care declară, că cuvintele nu le-a referit la toți preoții, ci numai la unii și decă părintele Peppa se simte ofensat, sê se adreseze justiției, unde își va produce dovedile (D-l Vargies a fost candidat de deputat și a căđut la alegere. — Red.)

In aceeași ședință fú ales d. Cornel Pincu viconotar comitatens. — Cererea municipiului din Biserica Albă relativ la instrucția în limba maternă în școlele comunale, a fost amânată pentru sesiunea de tómnă.

Cununie. D-l profesor Gheorge Vătășan își va serba cununia religioasă cu d-șóra Balașa Panțu Duminecă în 28 Aprilie st. v. órele 11 a. m. în biserica Sf. Nicolae din Scheiú. — Felicitările se primesc în biserică.

Regina Wilhelmina a Olandei e grav bolnavă. Alaltăeri 5 Maiu regina a născut înainte de termin. A trebuit sê i-se facă operație care a durat 3 óre întregi. Fêțul, pentru a fi scos a trebuit sê fie tăiat în bucăți și fiind-că tifosul de care suferise mai înainte și din care a scăpat norocóșă i-a slăbit mult organismul, ea n'a putut fi narcotisată și astfel operația i-a causat regi-nei dureri cumplite. Ea și-a pierdut de mai multe-óri consciința, încât medicii se temeau că va muri.

Incendiu grozav în Sécunime. In comuna Gy.-Alfalu au ars în ăilele dela 21—25 Aprilie 1050 de edificii. Peste trei sute de capi de familie au rēmas cerșitori. Sécunii, bănuind pe negustorul Roth, că ar fi dat foc, au năvălit asupra casei lui, care era de asemenea în flacări. Roth și ómenii lui de serviciu au scăpat numai grație intervenției gendarmeriei.

Mari agitațiuni în Portugalia. Sciri din Portugalia semnaléză mari agitațiuni și demonstrațiuni în tot regatul contra

convențiunei încheiate de guvern cu creditorii strēini ai statului. Studenții și ofițerii au făcut causă comună cu manifestații.

Mare incendiu și omor în Bêrlad. Ni-se scrie din Bêrlad: Sâmbătă în 3 Mai n. pe la órele 9 sêra a isbucnit un incendiu în prăvălia giuvaerģiului Brünauer din strada principală. Focul s'a întins la vecini, mistuind casele și prăvăliile lui Wiwitzoff, Kaufmann, Goldstein, S. Rabinovic și M. Rabinovic. Pagubele se urcă la 1/2 milion lei. S. Rabinovic și Gh. Brünauer au fost arestați. In timpul incendiului s'a comis un asasinat oribil. Cafeģiul armean Sahak Agop a fost omorât și jefuit. S'au făcut mai multe arestări.

Musica militară va da Duminecă în 11 Maiu concert în salonul de sticlă al hotelului „Pomul verde“. In cas de timp favorabil, concertul se va da în grădina aceluiași hotel.

Convocator.

Reuniunea învățătórescă gr.-cat. „Mariana“, despărțămîntul II, i-și va ține adunarea generală ordinară la 11 Maiu 1902 în localitatea școlei conf. gr.-cat, din comunitatea Ilva mică, la care cu tótă stima sunt invitați a lua parte atât Domnii membrii ai reuniunei, cât și onor public interesat de cauza instrucțiunei publice.

Programa: 1. Membrii reuniunei la 1/8 óre a. m. vor asista în corpore la serviciul divin în biserică. 2. Deschiderea ședinței prin președinte. 3. Apel nominal. 4. Alegerea comisiunilor a). criticătóre b). pentru inscrierea de membrii noi și c). pentru verificarea procesului ședinței 5. Ținerea prelegerilor practice: a). In clasa I și II din învăț. intuit. „Mineralele, și in

special sarea comună“ prin învățatorul d. sei Macedon Pop b). In clasa V și VI „Legislațiunea țerii și dreptul electoral prin învățatorul clasei Damian Nechid 6. Cetirea disertațiunilor întrate la presiđu 7 Rapórtele comisiunilor de sub 4 litere a și b. 8. Pertractarea propunerilor și ordinațiunilor oficióse intrate la presiđu 9. Alegerea unui delegat pentru partia parea la esaminele publice din anul current în această filială. 10 Statorirea locului și timpului pentru adunarea viitoare. 11 Reștatorirea biroului reun. filiale. 12 Închierul ședinței.

Dela presiđuul reuniunei învăț. gr.-cat. „Mariana“ despărț. II.

Rodna-vechiă, în 30 Aprilie 1902.

Silvestru Murășian, Nicolau Murășian, președinte notar.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 6 Maiu. Ambe delegațiunile au ținut ađi ședințe constitutive. Delegațiunea austriacă a ales președinte pe Baernreither. In vorbirea sa, el a accentuat speranța păcei, reformele militare și interesul ce trebuie sê se dea convențiilor comerciale. Contele Goluchowski își va face mâne espunerile asupra situațiunei politice generale.

Londra, 6 Maiu. „Daily Express“ publică o telegramă din Amsterdam, după care delegații buri așteptă în tot momentul primirea condițiilor de pace din partea Angliei.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Cursul pieței Brașov.
Din 7 Maiu n. 1902.

Bancnota rom. Cump.	18.98	Vênd.	19.02
Argint român.	18.40		18.44

Napoleon d'or.	19.—	19.10
Galbeni	11.30	11.40
Ruble R. sesot	126.—	127.—
Mărci germane	58.50	—
Lire turcesci	10.72	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—	101.—

Intinde norocului mâna!
Mulți au fost favorizați de noroc cumpărând un los dela noi!
Loteria de classă reg. ung. privit.
Oferă cele mai bogate șanse de câștiguri. Din
100.000 Losuri 50.000 se sortează cu câștiguri în bani gata.
Cel mai mare câștig eventual
1.000,000 Coróne.
1 Premiu 600.000, 1 câștig à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000, 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 1 à 25.000, 7 à 20.000, 3 à 15.000, 31 à 10.000, 67 à 5.000, 3 à 3.000, 432 à 2.000, 763 à 1.000, 1238 à 500, 90 à 300, 31700 à 200, 3900 à 170, 4900 à 130, 50 à 100, 3900 à 80, 2900 à 40. Adecă:
13,160.000 coróne. Trei-spre-dece milioane 160 000 coróne.
Întreaga întreprindere e pusă sub supravegherea statului.
Prețul original al losurilor stabilit, după plan Clasa I.:
Pentru o optime (1/8) fl. —.75 sêu cor. 1.50; pentru un patrar (1/4) fl. 1.50 sêu cor. 3.—
„ „ jumătate (1/2) fl. 3.— „ „ 6.—; „ „ întreg (1) fl. 6.— „ „ 12.—
Se trimet cu ramburs sêu pe lângă trimiterea sumei înainte. Liste oficióse se expedieză dnăpă tragere. Planuri oficióse gratis.
Ne rugăm comande de losuri originale a se trimite direct la noi până in
10 Maiu a. c.
A. TÖRÖK & Co.
casă de bancă
Budapest, VI Theresienring 46/a
Multe și fôrte mari câștiguri au solvit noi prea stimăților noștri clienți și anume in timp scurt neste cincî și jumêtaie milioane de coróne.
Scrisóre de comandă de tăiat.
Domnului A. TÖRÖK & Co., Budapest.
Binevoști a trimite Losuri originale clasa I. a Loteriei de clasă reg. ung. împreună cu planul oficial.
Suma de fl. } a se lua cu ramburs, ur- } (Ce nu convine
} mēză cu mandat postal. } sê ștergeți).

AVIS.
În prăvălia I. G. EREMIE au sosit

Ice negre de morun prósoste, bob mare	deca	24	banî
„ „ „ nisetra	„	mai mic	24
„ „ „ 1/2 tescu te	„		20
Ice roșii prima calitate	1 Kl.	Cor.	320
Măslinile trile extra	1	„	—80
Lapți sarați	1	„	124
Lachs de rin afamat	1	„	7—
Halva in cutii cu vanile	1	„	2.40
Dulcetză de prune, vișini și smeură	1	„	2.60
Hiribi uscați			
Scrubii de mare sarate	1 buc.		—6
Boltheringi	1	„	—10
Ceapă albă de gătit, I-a calitate	1 Klgr.		—36

Brânză, Cașcaval gras, Ementhaler, Unt dela lăptăria centrală.
In fie-care ăi sosește: Mazere, artischoken (anghenare), salată, castraveți, Sparangei, Cararabe și alte trufandale.

La prea înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. și reg.
a XXII Lote-rie de stat c. r.
pentru scopuri comune militare filantropice.
LOTERIA acêsta
unică în Austria legal concesionată.
conține: **17.822** câștiguri în bani gata
Suma de coróne **442.850.**
Câștigul principal
200.000 Coróne bani gata.
Tragerea urmēză irevocabil la 12 Iunie 1902.
Un los costă 4 coróne.
Losuri se capêta la secția loteriilor de stat în Viena III Vordere Zoll-
amtstrasse 7. Colectanți de loterie Trafici, la oficiile de dare, poste, tele-
graf și cai ferate, zarafii etc. Planuri pentru cumpăratori gratis.
Losurile se trimit franco.
Dela Direcția c. r. a loteriei.
Secția loteriei de stat.